

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัญจณี พัทธยะ. (2530). ผลการสอนอย่างมีแบบแผนต่อระดับความวิตกกังวลและการปรับตัวต่อการเป็นมารดาในผู้ป่วยครรภ์แรกที่ผ่านมาตัดคลอดทางหน้าท้อง. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กาญจนา บุญทับ. (2534). ปัจจัยพื้นฐานบางประการ แรงสนับสนุนทางสังคมและความสามารถในการดูแลตนเองของหญิงตั้งครรภ์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จันทกานต์ อังคนวัฒน์านนท์. (2540). การสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยบางประการกับความเครียด ในบทบาทของหญิงหลังคลอด. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาล มารดาและทารก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จารุวรรณ รังสิยานนท์. (2540). ผลการเตรียมหญิงครรภ์แรกเพื่อการคลอดต่อการรับรู้ความสามารถ ของตนเองและความคาดหวังในผลลัพธ์ในการเผชิญภาวะเจ็บครรภ์. วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลแม่และเด็ก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- จินตนา วัชรสินธ์. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวล สัมพันธภาพในชีวิตสมรสกับการ ปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาของหญิงครรภ์แรก. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขานามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิราพร วรวงศ์. (2537). เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสู่บทบาทมารดาระหว่างมารดาวัยรุ่นกับมารดา วัยผู้ใหญ่ที่มีบุตรคนแรกในระยะหลังคลอด. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการ พยาบาลแม่และเด็ก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัยพร วิชาวุธ. (2521). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตติพัฒน์ สงบกาย. (2533). ผลการกำกับตนเองต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์- มหาวิทยาลัย.
- ทัศนา บุญทอง. (2525). ทฤษฎีบทบาทแนวคิดและการนำไปใช้ในวิชาชีพพยาบาล. วารสาร พยาบาล 4(4) 93-102.

- บุญสืบ ไสโสสม. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะในการเผชิญความเจ็บปวดกับระดับความเจ็บปวดในระยะคลอด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประคอง กรรณสูต. (2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข). กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- พรรณพิไล ศรีอาภรณ์. (2537). การพยาบาลครอบครัววิกฤติ : การตั้งกรณีในวัยรุ่น. เชียงใหม่: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรรณพิไล ศรีอาภรณ์. (2531). การพยาบาลด้านจิตสังคมในระยะหลังคลอด. เชียงใหม่: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: เจริญผล.
- พะยอม อิงคตานูวัฒน์. (2524). จิตเวชเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มณจิชา มณีเลิศรัตน. (2537). ผลของโปรแกรมพัฒนาความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคเอดส์ ของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มณิรัตน์ วิริยะประสพโชค. (2536) การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์และการรับรู้ในประสิทธิภาพของการปฏิบัติตนต่อการป้องกันโรคเอดส์ ของหญิงอาชีพพิเศษที่มารับการตรวจสุขภาพในคลินิกกามโรคของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงรายและพะเยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รวีวัลย์ วงศ์ลือเกียรติ. (2524). การเปรียบเทียบประสิทธิผลของการสอนการปฏิบัติตนภายหลังคลอดระหว่างการสอนเป็นกลุ่มกับการสอนเป็นรายบุคคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชนีวรรณ ชูสถาน (2535). “เรื่อง การพยาบาลสตรีในระยะหลังคลอด” , เอกสารประกอบการสอนวิชา 250311 การพยาบาล 4. (อัดสำเนา) ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- วนิดา เสนะสุทธิพันธ์. (2537). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทารกแรกเกิด
 อ้อมโนทัศน์และการปรับตัวต่อการเป็นมารดาหลังคลอด กับการรับรู้พฤติกรรมทารก
 แรกเกิดของมารดาที่มีบุตรคนแรก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาพยาบาล-
 ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วีณา ศิริสุข. (2534). แนวคิดและทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมปกป้องกันและส่งเสริม
 สุขภาพในคู่มือวิจัยพฤติกรรมสุขภาพ ชุดที่ 1 : แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ
 พฤติกรรมสุขภาพ. หน้า 70-114. กรุงเทพมหานคร : โครงการข่างานวิจัยพฤติกรรม
 สุขภาพ ศูนย์ประสานงานทางการแพทย์และการสาธารณสุข
- ศรีนวล ไอสถเสถียร. (2541). มารดาหลังคลอด : ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลมารดาและแผนการ
 พยาบาล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีสุดา เจริญวงศ์วิวัฒน์. (2538). การรับรู้สมรรถนะของตนเองและพฤติกรรมดูแลตนเองของ
 ผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรีโสภา แท่งทองคำ. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลกับการปรับตัวต่อบทบาทการ
 เป็นมารดาในมารดาที่มีบุตรคลอดก่อนกำหนด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขา
 พยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริพร ชัมภลิจิต. (2526). “ทฤษฎีบทบาท : ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ในการพยาบาล” วารสาร
 พยาบาล 32 (กรกฎาคม-สิงหาคม) : 260-265.
- สมทรง คำฝาย. (2541). ผลการเตรียมมารดาต่อการรับรู้ความสามารถในการดูแลทารกคลอดก่อน
 กำหนดและพฤติกรรมดูแลทารก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการ
 พยาบาลแม่และเด็ก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภานิต. (2541). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร :
 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข กองการพยาบาล. (2542). กฤษฎดา แสงดี และคณะ
 (บรรณาธิการ). มาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาล. (ปรับปรุงครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ:
 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กองโรงพยาบาลภูมิภาค. (2540). รายงานประจำปี 2539-2540
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กองโรงพยาบาลภูมิภาค. (2539). บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ : ที่ปฏิบัติการพยาบาลในโรงพยาบาล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุภรัตน์ ขวัญเงิน. (2537). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับวิถีทางดำเนินชีวิตที่ส่งเสริมสุขภาพของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลแม่และเด็ก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ศุภรณี สุ่มเล็ก. (2538). รูปแบบเชิงสาเหตุของความสามารถในการดำรงบทบาทมารดาเป็นครั้งแรก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุภัตรา สุภาพ. (2525). สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุสัณหา ยิ้มแย้ม. (2530). ความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์บทบาททางเพศกับการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาของหญิงตั้งครรภ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลแม่และเด็ก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- โสภณัทธ สรไชย. (2530). ความเป็นห่วงของมารดาในด้านการปฏิบัติตนและการเลี้ยงดูบุตรในระยะหลังคลอด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรนุช เชาวน์ปรีชา. (2539). ผลการสอนโดยประยุกต์ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและพฤติกรรมการปฏิบัติตัวในการป้องกันการแพร่กระจายโรคของหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นพาหะของโรคไวรัสตับอักเสบบี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี เมธีสถาพร. (2526). การรับรู้พฤติกรรมทารกแรกเกิดของมารดาและประสิทธิผลของการสอนมารดาครรภ์แรกหลังคลอด ณ ศูนย์อนามัยแม่และเด็ก เขต 5. เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อัมพร โอตระกูล, ฉวีวรรณ บุญสุยา และ ไฉนนำ มี เดล. (2538) การเรียนรู้ความสามารถของตนเองของผู้ศึกษาเพศใด ในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคเอดส์. วารสารสาธารณสุขศาสตร์ 25 (กันยายน-ธันวาคม) : 7-15.

ภาษาอังกฤษ

- Abriola, D.V. (1990). Mother's perception of a postpartum support group. **MCN** 19(2) : 113-134.
- Ament, L.A. (1990). Maternal tasks of the puerperium reidentified **Journal of obstetric, Gynecologic, and Neonatal Nursing** 19(4): 330-335.
- Anderson, C. J. (1981). Enhancing reciprocity between mother and neonate. **Nursing Research** 30(2): 89-93.
- Andrew, H. A. and Roy, C. (1986). **Essentials of the Roy Adaptation Model**. Norwalk: Appleton Century Crofts.
- Andrew, H. A. and Roy, C. (1991). **The Roy Adaptation Model : the definitive statement**. Norwalk : Appleton & Lange.
- Bandura, A. (1977). **Social Learning Theory**. New Jersey : Englewood Cliffs.
- Bandura, A. (1986). **Social foundations of thought and action : A Social cognitive Theory**. New Jersey : Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1997). **Self-Efficacy The Exercise of Control**. n.p.: W.H. Freeman and Company.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy : Toward a unifying theory of behavior change. **Psychological Review** 84 (March) : 191-215.
- Bandura, A., Adam, N.E. and Beyer, J. (1977). Cognitive process mediating behavioral change. **Journal of personality and Social Psychology** 35 (March) : 125-139.
- Barnett, R.C. and Baruch, G.K. (1985). Woman's involvement in multiple role and psychological stress. **Journal of personality and Social Psychology** 49(1) : 135-140.
- Basen-Enquist, K. and Parcel, G. S. (1992). Attitude, Norms, and Self-efficacy : A model of adolescents HIV-related sexual risk behavior. **Health Education Quarterly**. 19: 263-277.

- Bee, AM. Legge, D. and Octting, S. (1994). "Ramona T. Mercer: Maternal Role Attainment" in **Nursing Theorists and Their Work**. pp 390-405. Edited by Marrine-Tomey. 3rd ed. St. Louis: Mosby.
- Bobak, I.M. and Jensen, M.D. (1987). **Essentials of Maternity Nursing**. St. Louis : The C.V. Mosby Company.
- Bobak, I.M., Loedermilk, D.L. and Jensen, M.D. (1995) **Maternity Nursing**. 4th ed. Missouri : Mosby-Year Book.
- Brouse, A. J. (1988). Easing the transitions to maternal role. **Journal of Advanced Nursing** 13: 167-172.
- Broussard, E. R. (1979). Assessment of the adaptive potential of mother infant system : the neonatal perception inventories. **Seminars in Perinatology** 3(1): 91-100.
- Bull, M. (1981). Changing in concern of first time mother after one week home. **JOGNN** 10: 391-394.
- Bull, M. and Lawrence. D. (1985). Mother' use of knowledge during the first postpartum week. **JOGN nursing** 4(July-August): 315-320.
- Bullock, C.B. and Pridham, K.F. (1988). Sources of maternal confidence and uncertainty and perceptions of problem-solving competence. **Journal of Advanced Nursing** 13: 321-329.
- Burr, W. R. (1979). Symbolic interaction and the family. In W. R. Burr. Hill, F.I., Nye and Reiss, I.L. ed. **Contemporary Theories about the Family** (Vol. 2: pp. 42-111) NY : Free Press.
- Chao, Y. M. (1979). Cognitive operations during maternal role enactment. **Maternal-Child Nursing Journal** 8 : 211-274.
- Consolvo, C. A. (1986). Relieving parental anxiety in the care-by-parent-unit. **Journal of Obstetrics, Gynecology and Neonatal Nursing** 15(2): 154-159.
- Curry, M.A. (1983) Variables related to adaptation to motherhood in normal primiparous woman. **JOGNN** 12 : 115-121.

- Deutsch, F. M., Ruble, D. N., Fleming, A., Brooks-Gunn, J. and Stangor, O. (1988). In formation-seeking and maternal self- definition during the transition to mother hood **Journal of Personality and Social Psychology** 55 : 420-431.
- Donaldson, N. (1981) The postpartum follow-up nurse clinician. **JOGNN** 10: 249-254.
- Erickson, M. L. (1976). **Assessment and Management of Developmental Changes in Children**. St. Louis : C.V. Mosby.
- Fawles, E. R. (1996). Relationships among prenatal maternal attachment, presence of post natal depressive symptoms, and maternal role attainment. **JSPN** 1 (July-September): 75-82.
- Flagler, S. (1988). Maternal Role Competence **Western Journal of Nursing Research** 10 (3): 274-290.
- Friedman, M.M. (1986). **Family nursing : Theory and assessment**. 2nd ed. California : Appleton-Century-Crofts.
- Froman, R. D. and Owen, S.D. (1990). Mothers' and nurses' perceptions of infant care skill. **Research in Nursing and Health** 13: 247-253.
- Gibaud-Wallston, J. (1977). Self-esteem and situation stress : factors related to sense of competence in new parents. Dissertation. Michigan : A Bell & Howell Information Co.
- Goals, G. A. and Park, P. (1986). Effect of early postpartum teaching on primiparous knowledge of infant behavior and degree of confidence. **Research in Nursing and Health** 9(3) : 209-214.
- Gorrie, T.M., McKinney, E.M. and Murray, S.S. (1998). **Foundation of Maternal-Newborn Nursing**. 2nd ed. Philadelphia : W.B. Saunders.
- Grace, J.T. (1993). Mater's self-reports of parenthood across the first 6 months postpartum. **Research in Nursing and Health** 16: 431-439.

- Greenburg, M., Rosenberg, I and Ling, J. (1973). First mothers rooming-in with their newborns: Its impact upon the mother. **American Journal of Orthopsychiatry** 43 (5): 753-788.
- Gross, D., Rocissano, L., and Rocoli, M. (1989). Maternal confidence during toddlerhood: Comparing preterm and fullterm groups. **Research in Nursing and Health**. 12: 1-9.
- Gross, D., Fogg, L. and Tucker, S. (1995) The efficacy of parent training for promoting positive parent-toddle relationship. **Research in Nursing and Health** 18: 489-499.
- Grossman, F. K. Fichler, L. S. and Winickoff, S. A. (1980). **Pregnancy, Birth and Parenthood: adaptation of Mothers, fathers and in infants**. California Jossey Bass: 42.
- Hale, J. P. and Trumbetta, S. L. (1996). Woman's self-efficacy and sexually transmitted disease preventive behaviors. **Research in Nursing and Health** 19(April): 101-110.
- Hall, L.A. (1980). Effect of teaching on primiparous' perceptions of their newborn. **Nursing Research** 29(5) : 318.
- Hardy, M.E. and Conway, M.E. (1988). **Role theory : perspective for healthprofessional**. Norwalk : Appleton & Lauge.
- Hjelle,L.A. and Ziegler, D.I. (1992). **Personality theory : Basic assumptions, research and application**. 3rd ed. New York : Mcmillan.
- Hurlock, E. B. (1980). **Developmental Psychology : A life span Approach**. 5th ed. NewDelhi : Tata Mc. Graw-Hill.
- James, V.L. and Wheeler, W.E. (1969). The Care-by-Parent-Unit. **Pediatrics** 43 (4): 488-494.
- Jensen, M.D. and Bobak, I.M. (1985). **Maternity and Gynecological Care : The Nursing and the Family**. 3rd ed. St. Louis : The C.V. Mosby.
- Kimmel, D.C. (1980). **Adulthood and Aging**. 2nd ed. New York : John Wiley and Son.

- Klaus, M. H. and Kennell, J.H. (1982). **Parent-Infant Bonding**. St. Louis : The C.V. Mosby Company.
- Klaus, M. H. and Kennell, J.H. (1995). **Bonding**. New York : Addison-Wesley.
- Koniak-Griffin, D. (1993). Maternal role attainment. **Image : Journal of Nursing Scholarship** 25(3) : 257-262.
- Lawrance, L. and McLeroy, K. R. (1986). Self-efficacy and health education. **Journal of Scholl Health** 56: 317-327.
- Lawrance, L., Levy, S. R. and Rubinson. (1990). Self-efficacy and AIDS prevention for pregnant teens. **Journal of school health** 60: 19-23.
- Le Master, E.E. (1987). Parenthood as crisis. **Journal of Marriage and Family** 19 : 352-355.
- Leifer, M. (1980). **Psychological aspects of motherhood : A study of first pregnancy**. New York : Praeger.
- Lemmer, C. (1986) Early discharge : Out comes of primipara and their infants **JOGNN** 8: 230-236.
- Levince, L. and Garcia-Coll CT, Oh W. (1985). Determinants of mother-infant interaction in adolescent mothers. **Pediatric** 75(January) : 23-29.
- Lin, Chia-Chin and Ward, S. E. (1996). Perceived self-efficacy and outcome expectancies in coping with chronic low back pain **Research in Nursing and Health** 19: 293-310.
- Ludington- Hoe, S.M. (1977). Postpartum development of maternity. **American Journal of Nursing** 77(July) : 1171.
- Manning, M.N. and Wright, T.L. (1983). Self-efficacy expectancie, outcome expectancie and persistence of pain control in childbirth. **J. pers. soc. Psycho.** 45: 421-431.
- Martell, L.K. and Mitchell, S.K. (1984). Rubin's pueperal change reconsidered. **Journal of Obotetric Gynecologic and Neonatal Nursing** 13(3) 145-149.

- May, K.A. and Mahlmeister, L.R. (1994). **Maternal and Neonatal Nursing Family-Centered Care** 3rd ed. Philadelphia : J. B. Lippincott Co.
- McGregor, L.A. (1996). Short, Shorter, Shortest, Continuing to improve the hospital stay for otehers and newborns. **MCN** 21 (July-August) : 191-196.
- Melges, F.T. (1986). Postpartum psychiatirch syndrome. **Psychosomatic Medicine** 30: 95-108.
- Mercer, R.T. (1985). The process of maternal role attainment over the first year. **Nursing Research** 34 (July- August) : 198-204.
- Mercer, R.T. (1986). The relationship of development variables to maternal behavior. **Research in Nursing and Health** 9:25-33.
- Mercer, R.T. (1981). A theoretical framework for studying factor that impact on the maternal role. **Nursing Research** 30 (March-April) : 73-77.
- Mercer, R.T. and Ferkitch, S.L. (1994). Pedictors of maternal role competence by risk status. **Nursing Research** 43 (1) : 38-43.
- Muller, M.E. (1994). A. questionnaire to measure mother- to-infante attachment. **Journal of Nursing Measurement** 2(2) : 129-141.
- Muller, M.E. and Ferketich, s. (1993). Factor analysis of the mothernal fetal attachment scale. **Nursing Research** 42 (May-July) : 144-147.
- Neeson, J. D. and May, K.A. (1986). **Comprehansing maternity nursing : Nursing process and the childbeary family**. Philadelphia : J.B. Lippincott.
- Neeson, J.D. and May, K.A. (1986) **Comprehensive Maternity Nursing : Nursing Process and the Childbearing Family**. Philadelphia : J.B. Lippincott.
- Nichols, M. S. (1995). Adjustment to New Parenthood : Relationship among prenatal factors, intrapartal events, and new parent experiences for primiparous mother and fathers who share childbirth. **Birth : Issue in Perinatal Care and Education** 22 (March) : 8-21.

- Nuwayhid, K. A. (1984). Role function: theory and development. In Sr. C. Roy (ed.), **Introduction to Nursng: An Adaptation Model**. 2nd pp. 286-305 ed., NJ: Prentice-Hall Inc.
- Oetker-Black, S. L. (1992). Preoperative self-efficacy and postoperation behavior. **Applied Nursing Research** 5(August): 134-139.
- Perdue, B.J., Horowitz, J.A. and Herz, E. (1977). **Mothering Nursing Clinics of North American**. 12 (3) 491-501.
- Pridham, K. F. and Rutledge, D. L. (1987). Postpartum mothers' perceptions of competence for infant care. **JOGNN**, 16 (3): 185-194.
- Pridham, K. F. (1987). The meaning for mothers of a new infants: Relationship of maternal experience. **MCN** 16 (2): 103-121.
- Pridham, K. F. and Chang, A. S. (1985). Parents' Beliefs about Themselves as Prenatal of a New Infant: Instruement Development. **Research in Nursing and Health** 8: 19-29.
- Pridham, K. F. and Changes, A.S. (1989). What being the parent of a new baby is like : Revision of an Instrument. **Research in Nursing and Health** 12 : 323-329.
- Pridham,K.F., Lytton, D., Chang, A.S. and Rutledge, D. (1991). Early postpartum transition : Progress in maternal identity and role attainment. **Research in Nursing and Health** 14 : 21-31.
- Pridham,K.F.and Chang, A.S. (1992). Transition to being the mother of a new infant in the 3 month. : maternal problem solving and self-appraisals. **Journal of Advance Nursing** 17(2) : 204-216.
- Reeder, S.A., Mastroianni, L and Martin, L.L. (1983). **Maternity Nursing**. 15th ed. Philadelphia : J.B. Lippincott.
- Reeder, S.J., Martin, L. L. and Koniak, D. (1992). **Maternal Nursing/Family, Newborn and Woman's Health Care**. Philadelphia : J. B. Lippicott.
- Robson, K.S. and Moss, H.A. (1970) Patterns and determinants of maternal attachment. **The Journal of Pediatric** 77(December) : 979.
- Ross, A.O. (1992) **The Sense of Self : Research and theory**. New York : Springer.

- Roy, C. and Robert, S. L. (1981). **Theory Construction in Nursing : An Adaptation Model**. N.J. : Prentice-Hall.
- Roy, S.C. (1984). **Introduction to Nursing : An Adaptation Model**. 2nd ed. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Rubin, R. (1961) Puerperral chang. **Nursing Outlook** 9 (December) : 753-755.
- Rubin, R. (1967) Attainment of the maternal role part I Processes. **Nursing Research** 16 (Summer) : 237-245.
- Rubin, R. (1977) Binding – in the postpartum period. **Maternal- Child Nursing Journal**. 6(2) : 67-75.
- Rubin, R. (1976). Attainment of the maternal role. Part 2. Model and Referrants. **Nursing Research** 16 (Fall): 324-346.
- Rubin, R. (1984) **Maternal Identity and the Maternal Experience**. New York : Spring Publishing.
- Ruble, D.N. (1987). The acquisition of self-knowledge : a self-socialization perspective. In N. Eisenberg ed. **Contemporary Topics in Developmental psychology**. NY : Weiley.
- Ruchala,P.L. and Halstead, L. (1994). The postpartum experience of low-risk women : a time of adjusment and change. **Maternal-Child Nursing Journal** 22(3) : 83-89.
- Rush, J.P., at al. (1991). A randomised, Controlled trial to measure the frequency of use of a hospital tele phone line for new parents. **Birth** 18(4) : 193-197.
- Sarbin, T. R. and Allen, V.L. (1968). Role theory. In G. Lindzey and Aronson, E. (ed.) **The Handbook of Social Psychology**, Vol 1. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Schunk, D. H. and Carbonari, J. P. (1984). “Self-efficacy model” In **Matarcezo, J. D. (ed.) Behavioral health a handboak of health enhancement and disease prevention**. pp. 230-247. New York : A Weiley-Interscience Publication.

- Sheehan, F. (1981). Assessing postpartum adjustment : A pilot study. **JOGNN** 10: 19-23.
- Sherwen, L. N., Scoloveno, M. A. and Weingraten, C. T. (1991). **Nursing Care of the Childbearing Family**. 1st ed. Connecticut: Appletons Lange.
- Sherwen, L.N., Scoloveno, M.A. and Wwingraten, C.T. (1995). **Nursing Care of the Childbearing Family**. 2nd ed. Connecticut : Appleton & Lange.
- Simone, L.D. and Gottlieb, L. N. (1987). Construct of the perceived maternal task performance scale. **Nursing Paper : Perspective in Nursing** 19(4): 20-35.
- Maddux, J.E. (1991). Self-Efficacy. In Snyder, C.R. and Forsyth, D.R. (ed.) **Handbook of Social and Clinical Psychology**. pp. 54-78. New York : Pergamon Press.
- Strecher, V.J., DeVellis, B. M., Becker, M.H. and Rosenstock, I. M. (1986). The role of self-efficacy in achieving health behavior change. **Health Educations Quarterly** 13 (1): 73-92.
- Taylor, C. B., Bandura, A. Ewart, C.K., Miller, N.H. and DeBusk, R. F. (1985). Exercise testing to enhance wive's confidence in their husbands' cardiac capability soon after clinically uncomplicated acute myocardial infraction. **American Journal of Cardiology** 55: 635-638.
- Turner, J. S. and Helms, D. B. (1983). **Life Span Development**. 2nd ed. Tokyo: Holt-Saunders Japan.
- Walker, L.C., Crain, H. and Thompson, E. (1986). Maternal role attainment and identity in the postpartum period : stability and change. **Nursing Research** 35(2) : 68-71.
- Walker, L.C. (1989). Stress process among mothers of infant : Premilinary model testing. **Nursing Research** 38(1) : 10-16.
- Wulfert, E. and Wan, Choik. (1993). Condom Use : A self-efficacy model. **Health psychology** 12: 346-353.
- Young, R. K. (1986). Primiparas attiudes toward mothering. **Issue in Comprehensive Pediatric Nursing** 9: 259-272.

- Young, R. K. (1986). Primiparas attitudes toward mothering. **Issue in Comprehensive Pediatric Nursing** 9: 259-272.
- Zabieski, M.T. (1994) Recognition of maternal identity in preterm and fullterm mothers. **Maternal-Child Nursing Journal** 22 (January-March) : 2-18.
- Zarh, L. K. (1991). The relationship between maternal confidence and mother-infant behaviors in premature infants **Research in Nursing and Health** 14: 279-286.
- Ziegel, E.E. and Cranley, M.S. (1984). **Obstetric Nursing** 8th Ed. New York : MacMillan.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนาม	สถานที่ทำงาน
1. รองศาสตราจารย์ อรพินธ์ เจริญผล	คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
2. รองศาสตราจารย์ อารีณา ภาณุโสภณ	คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุชาคา รัชชกุล	คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมจิต สุวรรณศรี	วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
5. อาจารย์ ดร.มณฑาทิพย์ ไชยศักดิ์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและพัฒนา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีกรุงเทพฯ
6. อาจารย์ ปิยธิดา นิลศรี	หัวหน้าภาควิชาสูติศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
7. อาจารย์ พูนพร ศรีสะอาด	อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์
8. อาจารย์ อรนุช เชาว์ปรีชา	อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
9. อาจารย์ ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์	อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นราธิวาส
10. ร.ต.อ.หญิง พรพรรณ จงปราณี	อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ
11. พ.อ. สักดา ประจุกิลปี	ผู้ทรงคุณวุฒิทบวงมหาวิทยาลัย (สาขาเวชนิติศาสตร์)

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- หมายเหตุ** ผู้ที่สนใจหรือต้องการรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ติดต่อสอบถามได้ที่
1. คุณ โสภี อุณรุท คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (02-2189817)
  2. ผศ.ดร.ประนอม รอดคำดี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์) คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (02-2189803)
  3. นางสาวนุชนาถ สะกะมะณี โรงพยาบาลอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี (036-581993-7, 036-532649)

ตัวอย่าง

โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง
ในบทบาทมารดา
(สำหรับมารดาหลังคลอดครั้งแรก)

โดย

นางสาวนุชนาถ สะกะมะณี
นิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองของ Bandura แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทการเป็นมารดาของ Mercer และ Rubin มาประยุกต์ใช้ในการจัดโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง สำหรับมารดาหลังคลอด โดยใช้แหล่งส่งเสริมการรับรู้ความสามารถให้กับมารดาหลังคลอด 4 แหล่ง รวมทั้งวิธีการให้ความรู้และการฝึกทักษะต่าง ๆ ที่ควรได้รับในขั้นตอนการจัดโปรแกรม ดังนี้

วิธีการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง	แนวทางการประยุกต์ใช้ในการจัดโปรแกรม
<p>วิธีที่ 1 การจัดให้มารดามีประสบการณ์หรือการกระทำที่ประสบผลสำเร็จด้วยตนเอง (enactive mastery experience or performance accomplishments) วัตถุประสงค์ เพื่อให้มารดามีประสบการณ์ตรงจากการที่ได้รับผลสำเร็จในการดูแลบุตร มีผลทำให้มารดาเกิดความเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถ เกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองและมีความมั่นใจในการกระทำ พฤติกรรมบทบาทมารดา</p>	<p>การที่มารดาหลังคลอดครั้งแรกจะแสดงบทบาทการเป็นมารดาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมขึ้นกับความคาดหวังในบทบาท และทักษะในบทบาทการเป็นมารดา เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ประสบการณ์ตรงในการดูแลบุตร ที่พัฒนาขึ้นพร้อมกับประสบการณ์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดากับบุตร ซึ่งประสบการณ์ตรงที่เคยได้รับความสำเร็จ จะมีผลต่อการรับรู้ความสามารถในการเป็นมารดาเพิ่มขึ้น ทำให้มารดาเกิดความเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถและเกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง มีความมั่นใจในการทำพฤติกรรมบทบาทมารดา ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จัดประสบการณ์ตรงในการดูแลบุตรให้ มารดาได้ฝึกทักษะในบทบาทและเรียนรู้ลักษณะทั่วไปของบุตร ได้สังเกตพฤติกรรมและพัฒนาการของบุตร สามารถแปลพฤติกรรมและเข้าใจความต้องการของบุตร รวมทั้งตอบสนองความต้องการของบุตรได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตร โดยการจัดกิจกรรมดังนี้</p> <p>กิจกรรมที่ 1.1 เพิ่มการปฏิบัติในสิ่งที่แสดงออกถึงความสำเร็จ</p> <p>1) ให้มารดาบอกประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลทารก เช่น เช็ดตัวหรืออาบน้ำ การทำความสะอาด สะดือ และทวารหนัก การอุ้ม การใช้ผ้าห่อตัวบุตร การเปลี่ยนผ้าอ้อม</p>

วิธีการส่งเสริมการรับรู้ ความสามารถของตนเอง	แนวทางการประยุกต์ใช้ในการจัดโปรแกรม
	<p>2) ให้มารดาหลังคลอดระบุกิจกรรมดูแลบุตรที่คิดว่าตนสามารถจะทำได้สำเร็จ</p> <p>3) จากนั้นให้มารดาได้ลงมือปฏิบัติ โดยมีผู้วิจัยอยู่ใกล้ๆ ให้คำแนะนำและให้กำลังใจ กล่าวคำชมเชย เมื่อมารดาสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสนับสนุนการกระทำกิจกรรมนั้นอีกในครั้งต่อไป</p> <p>กิจกรรมที่ 1.2 การมีส่วนร่วมในตัวเองที่ประสบความสำเร็จ</p> <p>1) สำหรับกิจกรรมการดูแลบุตร ที่มารดาไม่มีความรู้สึกลัวยาก และไม่มั่นใจว่าตนเองจะทำได้ ผู้วิจัยจะอธิบายให้ความรู้และสาธิตวิธีการปฏิบัติให้ดู โดยให้มารดามีส่วนร่วมช่วยปฏิบัติกับผู้วิจัย</p> <p>2) สนับสนุนให้มารดาได้ฝึกทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการดูแลบุตร ร่วมกับผู้วิจัยจนเกิดความมั่นใจที่จะทำได้ด้วยตนเองได้</p> <p>3) จากนั้นในการทำกิจกรรมนี้ ครั้งต่อไปให้มารดาได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยช่วยอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะในการปฏิบัติครั้งแรก กิจกรรมใดที่มารดาสามารถทำได้ถูกต้องก็เสริมแรงใจและให้กำลังใจ โดยกล่าวชมเชย และเน้นให้มารดาเห็นความสำคัญของตนเองที่มีต่อบุตรและครอบครัว</p> <p>กิจกรรมที่ 1.3 ลดการปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ต้องการ</p> <p>1) ประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการดูแลบุตรของมารดา</p> <p>2) ชักถามความต้องการเรียนรู้กิจกรรมการดูแลบุตรดังนี้</p> <p>2.1 การอุ้ม</p> <p>2.2 การอุ้มให้คนนมและอุ้มให้เรือ</p>

ตัวอย่าง

แผนการสอน

เรื่อง

การเปลี่ยนแปลงสู่บทบาทมารดาในระยะหลังคลอด

โดย

นางสาวนุชนาถ สะกะมะณี

นิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนเรื่อง	การเปลี่ยนแปลงสู่บทบาทมารดาในระยะหลังคลอด
ผู้สอน	นางสาวนุชนาถ สะกะมะณี
ผู้เรียน	มารดาหลังคลอดครั้งแรก (ในวันที่ 3 หลังคลอด)
เวลาที่สอน	30 นาที
สถานที่	หน่วยหลังคลอด ตึกสูติกรรม โรงพยาบาลอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
วัตถุประสงค์	<p>มารดาหลังคลอดครั้งแรกสามารถ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บอกระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงสู่บทบาทมารดาหลังคลอดได้ 2. อธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจในระยะหลังคลอดได้ 3. บอกหรืออธิบายลักษณะพฤติกรรม อารมณ์ ความรู้สึก และความคิดที่เกิดขึ้นในแต่ละระยะของการเปลี่ยนแปลงสู่บทบาทมารดาหลังคลอดได้ 4. นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติตน เพื่อปรับตัวเข้าสู่บทบาทมารดาหลังคลอดได้

วัตถุประสงค์เชิง พฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรมการสอน	สื่อการสอน	ประเมินผล	ผลการ ประเมิน
	<p>การเปลี่ยนแปลงของร่างกายภายหลังคลอด จะสามารถเห็นได้ อย่างเด่นชัด แต่ในส่วนของ การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ จะมอง เห็นได้ยาก ซึ่งจะต้องอาศัยความสังเกตตนเอง คนที่เป็นมารดาเท่า นั้นที่จะบอกได้ มารดาหลังคลอดอาจมีอาการตื่นเต้น ดีใจ สวมหวัง มีความสุข หรือหวั่นไหว สับสน สิ่งที่จะอธิบายต่อไปนี้จะเกี่ยวข้องกับ ลำดับขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจของมารดาทุกคน ภายหลังการคลอดบุตร ให้มารดาเข้าใจลักษณะอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นตามระยะเวลา รวมถึงความต้องการ ทางด้านจิตใจ เพื่อให้สามารถปรับตัวสู่บทบาทใหม่ได้อย่าง เหมาะสม</p> <p>การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจหลังคลอดที่นำไปสู่การปรับตัวใน บทบาทการเป็นมารดา</p> <p>เนื่องจากกระบวนการในการปรับตัวของหญิงระยะหลังคลอด ในบทบาทการเป็นมารดา เป็นกระบวนการที่ไม่ได้เกิดขึ้นทันทีหลัง คลอดทารก แต่เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนค่อยเป็นค่อยไปตาม ลำดับ มารดาบางคนสามารถปรับตัวต่อบทบาทหน้าที่ใหม่ได้ แต่ มารดาบางคนยังคงวิตกกังวลต่อการปรับตัวในบทบาทการเป็น มารดา ความวิตกกังวลจะปรากฏชัดเจนขึ้น เมื่อมารดาจำหน่ายออกจาก โรงพยาบาล และเลี้ยงดูบุตรตามลำพังที่บ้าน ทำให้มารดา รู้สึก กังวลบ้าง ซึ่งเป็นภาวะที่ปกติ และระดับความกังวลก็จะแตกต่างกัน ในแต่ละราย ซึ่งแต่ละคนอาจมีสาเหตุแตกต่างกันไป เพราะนอกจาก มารดาจะต้องสนใจสุขภาพตนเองแล้ว มารดา ยังจะต้องสนใจ สุขภาพของบุตรด้วย อาจทำให้มารดา รู้สึกสับสนในบทบาทของ ตนเอง ผู้สอนจึงใคร่ถามมารดา รู้จักระยะต่าง ๆ ของการเข้าสู่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้มารดาบอกเล่า การเปลี่ยนแปลงทาง ด้านจิตใจที่เกิดขึ้น ของตนเอง 2. ผู้สอนสรุปถึง ลักษณะทั่วไปของ การเปลี่ยนแปลงทาง ด้านจิตใจ และ อารมณ์ที่เกิดขึ้นใน ระยะหลังคลอด และ ย้ำเน้นว่าเป็นไปตาม ธรรมชาติทุก ๆ คน ก็มี 	<p>ภาพพริกแสดง รูปมารดา กำลัง อุ้มบุตรด้วยสี หน้าไม่สบายใจ และอักษรแสดง สาเหตุที่มารดา หลังคลอดมัก จะเกิดความวิตก กังวล</p>		

ตัวอย่าง

แผนการสอน

เรื่อง

พฤติกรรมและความต้องการของทารกแรกเกิด

โดย

นางสาวนุชนาถ สะกะมะณี

นิสิตปริญญาโทบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนเรื่อง	พฤติกรรมและความต้องการของทารกแรกเกิด
ผู้สอน	นางสาวนุชนาด สะกะมะณี
ผู้เรียน	มารดาหลังคลอดครั้งแรก (ในวันที่ 2 หลังคลอด)
เวลาที่สอน	30 นาที
สถานที่	หน่วยหลังคลอด ศีกสูติกรรมโรงพยาบาลอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
วัตถุประสงค์	<p>มารดาหลังคลอดครั้งแรกสามารถ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายลักษณะทั่วไปของทารกแรกเกิดได้ 2. อธิบายลักษณะพฤติกรรมของทารกแรกเกิดได้ 3. แปลความหมายและเข้าใจถึงความต้องการของทารกจากลักษณะพฤติกรรมทารกได้ 4. บอกสาเหตุและวิธีการตอบสนองความต้องการของทารกจากพฤติกรรมที่แสดงออกได้ 5. นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดูแลบุตรของตนได้

วัตถุประสงค์เชิง พฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรมการสอน	สื่อการสอน	ประเมินผล	ผลการ ประเมิน
	<p>หลังจากผ่านช่วงเวลาของการตั้งครรภ์ และได้ผ่านการคลอดแล้ว มารดาในระยะสัปดาห์แรกหลังคลอดจะมีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายอย่างรวดเร็ว ให้กลับคืนสู่สภาพปกติเหมือนก่อนการ ตั้งครรภ์ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและอารมณ์ เพื่อปรับตัวเข้าสู่บทบาทของการเป็นมารดาซึ่งในระยะหลังคลอดนี้ เป็นจุดเริ่มต้นที่มารดาจะได้แสดงบทบาทโดยตรงต่อบุตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งมารดาที่เพิ่งมีบุตรเป็นคนแรก และยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูบุตรมาก่อน จะต้องเตรียมตัวเพื่อรับบทบาทการเป็นมารดา ซึ่งต้องรับผิดชอบในการเลี้ยงดูบุตร สร้างความคุ้นเคยและเรียนรู้พฤติกรรมที่บุตรแสดงออก เพื่อปรับตัวปรับเวลาให้เข้ากับความเป็นอยู่ของบุตร ขณะเดียวกันยังต้องทำหน้าที่ของการเป็นภรรยาต้องปรับตัวให้เข้ากับสามี และต้องดูแลตนเองในระยะพักฟื้น การปรับตัวสู่บทบาทใหม่หลายบทบาทพร้อม ๆ กัน จะทำให้มารดาหลังคลอดส่วนมากรู้สึกกังวลใจกับบทบาทเหล่านี้</p>	<p>บทนำ 5 นาที</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้สอนกล่าวทักทายผู้เรียน • ผู้สอนแนะนำตัวและบอกหัวข้อเรื่องที่จะสอน • ผู้สอนกล่าวนำเข้าสู่บทเรียนโดยสอบถามความรู้สึกจากการเลี้ยงดูบุตรที่เกิดขึ้นภายหลังคลอดของมารดา 	<p>ภาพพลิก รูปมารดาอุ้มทารก</p>		

ตัวอย่าง

ภาพพจน์ประกอบการสอน

เรื่อง

การเปลี่ยนแปลงสู่บทบาทมารดาในระยะหลังคลอด

โดย

นางสาวนุชนาถ สะกะมะณี

นิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่บทบาทมารดา ในระยะหลังคลอด

มารดา มักจะวิตกกังวลเกี่ยวกับ

- ☺ ร่างกายของตนเอง
- ☺ สุขภาพของบุตร
- ☺ การเลี้ยงดูบุตร
- ☺ การปรับตัวในบทบาทการเป็นมารดา

ตัวอย่าง

ภาพพลิกประกอบการสอน

เรื่อง

พฤติกรรมและความต้องการของทารกแรกเกิด

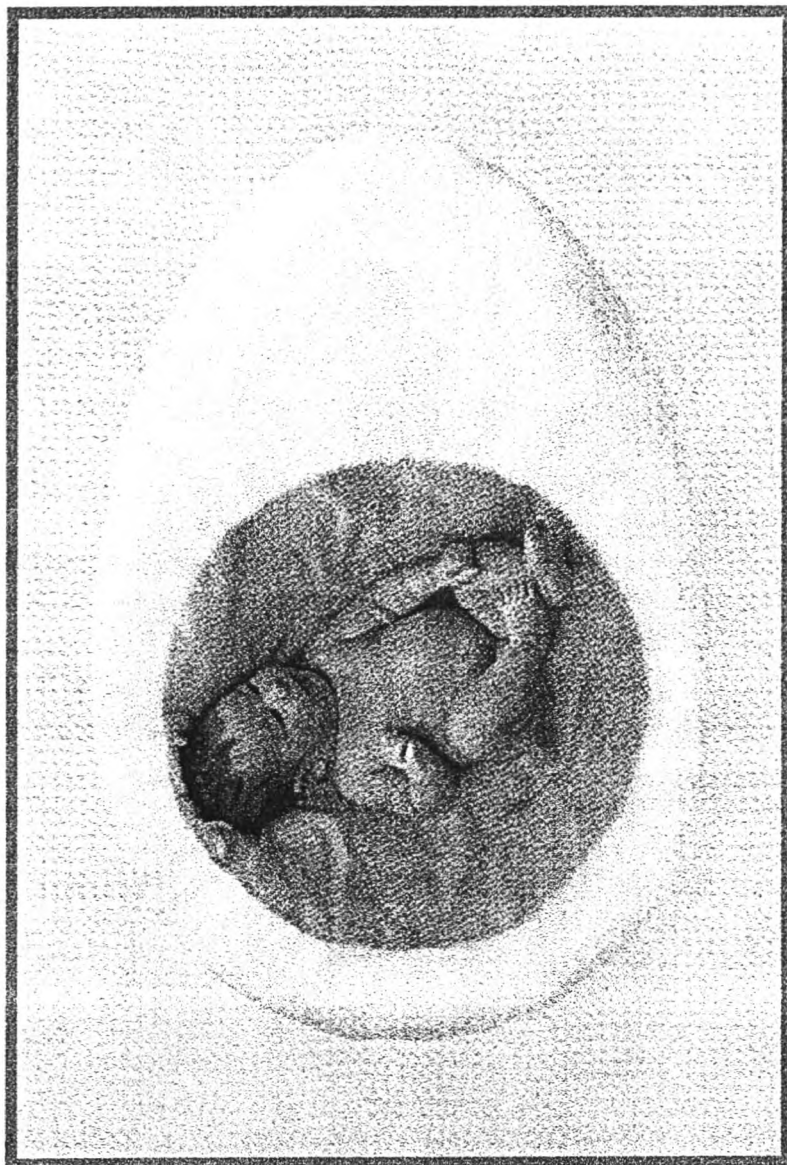
โดย

นางสาวนุชนาถ สะกะมะณี

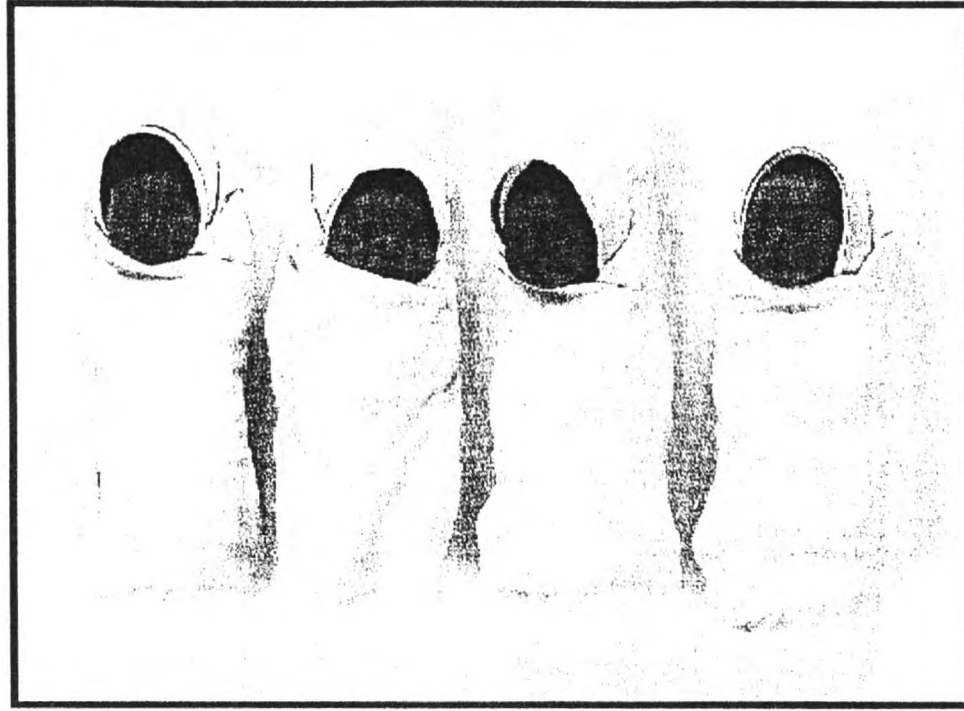
นิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พฤติกรรม และความต้องการของทารกแรกเกิด

**ทารกแรกเกิด หมายถึง
ช่วงระยะเวลาตั้งแต่แรกเกิดจนครบ 1 เดือนแรก**

ตัวอย่างรายที่.....

วันที่เขียน.....

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพสมรส.....
4. ที่อยู่.....
5. วันที่คลอด.....เวลา.....อายุครรภ์.....สัปดาห์
6. วันที่จ้ ผนัง.....
7. น้ำหนักทารกแรกเกิด.....กรัม เพศ.....Apgar Score.....
8. ระดับการศึกษา
  - ( ) ประถมศึกษา
  - ( ) มัธยมศึกษา
  - ( ) อุดมศึกษา
9. อาชีพ.....
10. รายได้ของครอบครัว
  - ( ) น้อยกว่า 7,000 บาท/เดือน
  - ( ) มากกว่า 7,000 บาท/เดือน

ตัวอย่าง

แบบวัดความสามารถในการดำรงบทบาทมารดาครั้งแรก

คำชี้แจง : แบบวัดชุดนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วน ต้องการทราบว่า การดูแลบุตรครั้งแรกของท่าน ใน 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา ท่านมีการรับรู้บทบาทการเป็นมารดา และมีการตอบสนองความต้องการของทารกแรกเกิดและการปฏิบัติบทบาทการเป็นมารดา เป็นอย่างไร โดยวงตัวเลข ที่แสดงคำตอบตรงกับความรู้สึก และ/หรือ การกระทำของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 การรับรู้บทบาทการเป็นมารดา

ข้อความ	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ฉันพอใจและมีความสุขกับการทำหน้าที่เป็นแม่	1	2	3	4	5
2. ฉันจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตไปในการปรับตัวเป็นแม่ ตั้งแต่มีลูก	1	2	3	4	5
3. ฉันคิดอย่างรอบคอบก่อนทำกิจกรรมต่างๆ ให้กับลูก	1	2	3	4	5
⋮					
16. การมีลูก มีผลกระทบต่องานและเวลาของฉันมาก	1	2	3	4	5

ส่วนที่ 2 การตอบสนองความต้องการของทารกแรกเกิดและการปฏิบัติบทบาทการเป็นมารดา

ข้อความ	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
17. ฉันเป็นสุขและพอใจขณะที่ให้นมลูกมาก	1	2	3	4	5
18. ฉันรู้สึกว่าได้ให้นมกับลูกเพียงพอ	1	2	3	4	5
19. ฉันมั่นใจว่าควรทำอะไร เมื่อลูกมีอาการสำรอกหรืออาเจียน	1	2	3	4	5
20. ฉันมั่นใจกับการวางแผนการให้อาหารเสริมที่เหมาะสมกับลูก	1	2	3	4	5
⋮					
35. ฉันมั่นใจที่จะบอกได้ว่า ลูกไม่สบายเมื่อใด	1	2	3	4	5

ภาคผนวก ก
สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือวิจัย

1.1 การคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามแบบอัตราส่วนประมาณค่า ผู้วิจัยนำไปหาค่าความเที่ยงด้วยการวัดความสอดคล้องภายใน (Measures of Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 's Alpha Coefficient) (ประคอง กรรณสูต, 2542: 46)

$$\alpha = 1 - \frac{k}{k-1} \left| \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right|$$

เมื่อ k	คือ	จำนวนข้อคำถาม
S_i^2	คือ	ผลรวมความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_x^2	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 มัชฌิมเลขคณิต (ค่าเฉลี่ย) (ประคอง กรรณสูต, 2542: 68)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	คือ	มัชฌิมเลขคณิต
$\sum X$	คือ	ผลรวมของคะแนนทั้ง N จำนวน
N	คือ	จำนวนคะแนนทั้งหมด

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ประกอบ กรรณสูตร, 2542: 70)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum x^2}{N} - \left| \frac{\sum x}{N} \right|^2}$$

เมื่อ S.D.	คือ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum x$	คือ	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว
x^2	คือ	คะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
N	คือ	จำนวนของข้อมูลทั้งหมดในชุดนั้น

2.3 การทดสอบค่า t (t-test)

กรณีความแปรปรวนเท่ากัน (ประกอบ กรรณสูตร, 2542: 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(\sum x_1^2 + \sum x_2^2)}{(N_1 + N_2 - 2)} \times \frac{N_1 + N_2}{N_1 N_2}}}$$

df	=	$N_1 + N_2 - 2$
เมื่อ $\bar{X}_1$	คือ	ค่าเฉลี่ยของประชากรกลุ่มที่ 1
$\bar{X}_2$	คือ	ค่าเฉลี่ยของประชากรกลุ่มที่ 2
N_1	คือ	จำนวนประชากรในกลุ่มที่ 1
N_2	คือ	จำนวนประชากรในกลุ่มที่ 2

กรณีความแปรปรวนไม่เท่ากัน (ประกอบ กรรณสูต, 2542: 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ คือ มัชฌิมเลขคณิตในตัวอย่างชุดที่ 1, 2
 N_1, N_2 คือ จำนวนประชากรชุดที่ 1, 2
 S_1^2, S_2^2 คือ ความแปรปรวนในตัวอย่างชุดที่ 1, 2

$$df = \frac{\left| \frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2} \right|}{\frac{S_1^4}{N_1^2(N_1+1)} + \frac{S_2^4}{N_2^2(N_2+1)}} - 2$$

ประวัติผู้วิจัย

นางสาวนุชนาถ สะกะมะณี เกิดเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2510 ที่จังหวัดสิงห์บุรี สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ เมื่อ พ.ศ. 2533 ศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2540 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ 6 ประจำตึกสูติกรรม โรงพยาบาลอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

